

M a r a h w a

N ä d d a l a = L e h t.

Septembri ku 27. päwal.

Der Druck wird erlaubt.

Dorpat, am 25. August 1822.

Moritz, Censur-Doctor.

Mällestamised Prantsuse sõa ajast.

(Mis Nr. 38 polele jäi.)

Kui se taplemine olli lõpnud, jõudis ka porrajaste Baieri wäggi tulles; ja et Dubinot ennesel nüüd rammu kül arwas ollewad, tulli ta teisil päwal Wittgensteini peäle. Wärrast lõunat kello nelli hakkas taplemine, mis wägga werrine olli; agga mis waenlaesele muud ei saanud, kui kahju. Kui judda õeni olli wõitelnud, tormas Polotski linna, ja jättis meile wiistõistkümmend suurtrütti, kuustõistkümmend pealikud, ja peäle wiis sadda meest wangiks.

Kindral Tormassow, kes wasto Austria rajad teisis, ei olnud ka mitte jõue; sest Austria wägge 26 tuhhat, ja Saksi wägge 15 tuhhat meest, olli sedda teed, meie riti tullemas, ja ühhes seltsis Krahw Negnier kässo al sisje.

tunginas. Gorodetsno külla jures sai Tormas-
 sow 31 Julil selle wõera wäe korpusega kokko,
 ja wõitles temmaga päew otsa. Ohto eel haf-
 kas waenlaene tagganema; jättis wiis tubhat sur-
 nud platsi peäle, ja andsid 230 meest kolme
 pealikuga ennast wangi. Agga Tormasow jäi
 omma asfemele seisma, et sedda suurt wägge
 odata, mis Türgi wasto olli seisnud, ja mis
 niüd taggasi olli tullemas, et rahhu tehtud ja
 Türgi waen otsa olli sanud.

Üllemat ütlime, et Keiser sel ajal Wilnas
 olli, kui Prantsus Riimeni jöest ülle, ja meie ri-
 ki tulli: ütlime ka sedda, et ta sealt kasku wälja
 andnud, wie saa pealt wiis rekruti wõtta. Wil-
 nast läks Üllem-Ballitjeja Polotski, ja satis
 sealt 6damal Julil üht kuluutuse firja Moskwa
 linna, kus muist kõik suremad Wenne-ma wäes-
 tid, ja muud Wenne-Rigi suresuggo rikkad här-
 rad ellawa ja asset peawad. Sesamma kulu-
 tus olli nenda kirjutud:

„Et meil se kindel nõu süddames on, kõik,
 mis agga riik ja rahwas jõuab, pealetükki ja
 waenlaese wasto kat uda: siis lotame sest polest
 omma waimast ustawa Moskwa linna peäle,
 mis meie eßiwannemite ajal igga kõrd omma
 nõu ja jõuga Jesä-male appi tõttand, ja ted-
 da peastnud, kui wäljast poolt õnnetust rigi peä-
 le olli tullemas. Agga ei olle ialgi ennemuusti-

fel ajal sesuggust õnnetust meie riigi peäl káinud, fui seiamma, mis nüüd on tullemas. Tõuske siis ülles wahwad mehhed! waenlaene on liggiõudmas, kes wallitsust, rahwast, ríki ja usku tulles káutama. Tõuse ülles sa, jo wannast omma wahwuse ja nõu párrast kulus Moskwa! sunust mingo hüüdjá heäl kõige ríki: tõuskem ülles wénnad! kóbda, maja, naest ja last kaitsema; tõuskem ülles, ello-rahho ja usso párrast wõitlema! et waenlaest, kes meid káutama tulles, árrakáutame; ja kõige Europa maad temma raudikke alt árra-ja lahtipeástame.“

Sedda kulusust kulis ja lugges kõit Moskwa lin jüddamelikumisega; ja tõutas igga hing kõigest ommast wáest ja jõust Jesa-male appi jõuda. Sellesamma ku 12nemal páwal tuli Keiser issi Moskwa, ja lastis kulusada, et Eyr. kidega rahhu tehtud, ja tehti selle eest tanno palwet. Rahwas õistles, kui kállist Riigi-wallitsejad nággi, egga lõpnuud hurra! hüüdmast. 13mal láks Keiser Peterpúrri; ja 15nemal kogusid rígi suremad würstid ja mõisnikud Moskwa landstúppa, ja kaupmehhed Moskwa Rílditúppa, nõu píddama, mis tehha ja kuida aidata, et waenlaest, kes tullemas olli, árrawõita, ja temma kurjad nõud tühjaks tehha.

Siit láks siis sõnna kõige Wenne-ma kubbernemangudesse, et iggast kubbernemangust mawákke wáljasata, mis siis ka uskmata ussinusega sündis.

1. Moskwa kubbernemang andis 80 tuhhat meest.
2. Peterpúrri kubbernem. — 30 tuhhat —

3. Nowogrodi kubbernemang	— 10 tuhhat meest.
4. Smolenski kubbernem.	— 20 tuhhat —
5. Rostroma kubbernem.	— 11 tuhhat —
6. Kaluga kubb.	— 23 tuhhat —
7. Tula kubb.	— 12 tuhhat —
8. Wladimiri kubb.	— 15 tuhhat —
9. Kasani kubb.	— 3 tuhhat —
10. Simbirski kubb.	— 7 tuhhat —
11. Pensa kubb.	— 7 tuhhat —
12. Nowo Tirkas	— 10 tuhhat —

228 tuhhat meest.

Peäle sedda andsid mitmed rikkad würs-
tid, krahwid ja mõisnikud ommaft kääst ter-
wed rüggemendid; toitsid ja katsid neid ja maksid
neile soaajal omma paika; egga küsitud muud
Krono kääst, kui agga sõariistu, ja mis püüsi
täita. Mehhed, kes sedda teggid, ollid:

1. Krahw Soltikow: andis rüggement hus-
sarid.
2. Krahw Dmitriew Mammonow: rüggement
kassakaid.

3. Krahw Demidow: rüggement jäegrid.

4. Würs Gaggarin: rüggement jalla wägge.

Mingo nüüd innimene kõige mailmässe;
käigo kõik funningrigid ja wällad läbbi, et kula-
ta ja nähha, kas ial weel nisuggust maad, rah-
wast ehk nõud ja jõudu leida, kuida neist siin
nimmetud asjust Wenne-maal ja temma rigis

näeb ollemad? Tõe polest! ei olle sesuggust riiki egga walda ei ialgi ma peäl olnud.

Rahha ja mu asja polest anti küsümata ja rõmuga, sõa fullutuste tarbeks nenda, tuida siin allamal näitame:

1. Peterpürri kubbernemango mõisnikud, ja Peterpürri linna kaupmehhed pannid ühheksous oimast käest kõrraga — 2 Millioni rublad wälja, ja weel peäle sedda 123 tuhhat 67 5rubl. sõa rahha aasta peäle.

2. Tambowi kubbernemango mõisnikud andsid — 618 tuhhat — ja kaupmehhed — 100 tuhhat —

3. Rostroma kubbernemango kaupmehhed ja linna ühheksous 100 tuhhat —

4. Simbirski kubb. mõisnikud 200 tuhhat —
— — lin — 48 tuhhat —

5. Woronesi mõisnikud — 150 tuhhat —
ja linna koddanikud — 25 tuhhat —

Peale sedda andsid mõisnikud oimast käest

2,500 taari sõjast.

982 hobboist

ja 250 wangert ja hobboist wori weddamiseks.

6. Pensa kubb. mõisnikud 232 tuhhat —

7. Kasan — — 185 tuhhat —

8. Nisni Nowogrod — — 320 tuhhat —

9. Odessa lin — — 300 tuhhat —

10. Nowa Tšerkas — — 93 tuhhat —

11. Sihtarini kaupmehhed 25 tuhhat —

12. Saratowi kollonistid	12 tuhhat rubla.
Reisri emma	— 50 tuhhat —
Newski monaster	— 20 tuhhat —
je peäle sedda 12 leistikad hõbbe-	
dat, ja kolm werand naela kulda.	

Tällina kubbernemango mõisawannemad andsid ühheksa tuhhat Tsetwertti wälja; kaks sadda tappiharga, ja piddasid kaksümmeend pealikud omma fulluga wäe peäl. Rõit needssinnatfed anded ühte armatud, tewad liggi seitse miljoni wälja.

Jäeb polele.

T e ä d u s e d.

Tartust sel 28 Julil. . Neil päwil uppus üks inimene Emmajõe: tuul olli temma küberad peast jõe ajanud, egga tahtnud mees temmast ilma jada; mõttis ennast ridest lahti, ja läts ujudes küberad kättesama: agga et taie kõhuga wette olli lainud, tulli framp peäle, ja uppus inimene ärra. Näddal ennesedda, uppus üks kutsjar ka senna kõhta, kes hobbesid ujutamas olli, ja hobbose selga istus, kui eliajas jõe läts: hobbone ajas wees ennast püsti; mees, kes ei mõistnud ujuda, libbises seljast mahha, ja sai õtša.

Tartust 21 Julil. Tanna hommiko kello kolm tulli auuik Lihwlandi, Kura- ja Ces-ti-ma Kindral Rubberneer Marki Paulucci

Peterpürrist tülles meie linna: kui wähe olli puhkand, läks wälja asset wallitsema, kühhuut ma firrikud Tartu kühhetõnnale ehhitada. Näidati temmale mitmed kõhhad, mis ei tundnud kõlbawad ollewad: wiimseks arwas sedda platsi, mis Peterpürris ragatka tagga mäe peäl on, selle tarbeks hea ollewad, ja käs kis firrikud senna rajada. Pärast lõunat läks siit Riiga.

Kronstati linnas, Peterpürris liggidal, olli 10nemal Jüli suur tullekahju: ja põlles 22 maja ärra.

Rootsi-maalt kirjutas se Jüli ku algus, et seal allalist pöuda senna ajani olnud; ning et wiljahind sellepärast ülleslänud, ja weel ikka on üllesminnemas.

Ungri-maalt antakse teada, et sealatsis paigus hirmsad mürristamist ja kanged rahhet olnud; mis 16nemal Jünil wägga suurt kahju teinud; sest et pilwe laiuti üle kõige selle ma oli minnemas, ja sesuggust rahhet mahha tuli, mis surem kui kanna munna olli. Sesamma tappis palju rahwast; weel ennam ellajaid, ja löi kõik katuse krowid ja hafnad purruks. Janipä õhtul tuli kange marro ja rajoga Wenedigi linna peäle Itali maal sesammasuggune mürristamine ja rahhe, ja teggi seal paigus ka suurt kahju.

Tarto-maalt sel 2 Augustil. Meil on nüüd neljas nädal täes, et sedda päwa polle olnud, mil mürristamist polleks kuulnud; waid

on sedda igga päew, ja mõnniförd kolm, nelli ehk wiisfi förd päwas tulnud. Et nüüd kül mürristamised kõrwad ja saggedad olnud, siis ep olle õmmetige Zuli kuul sedda õnnerust liggi mail kuulnud, mis Jani kuul mürristamised tel nud. Seggasio kül mõnniförd wihma hood heina tõed ja leikust ürikesest aiaist; agga olli selleqi pärrast heina ja ruffiförjamise aea ja ilm wäga hea. Muist kõik hein, on mitmes kõhhas nenda fokko pantud, et ta ei wihma püiskagi sonud. Ruffi on siin pool iwwa polest hea ja jahhukas, agga ei ähna paljo wälja. Kõik on siin pool sure ruttuga enne aega ja warratsest walmis samas. Mitmes paigas Jakopi päwal erinid nähti tistawad.

Kubbernemango wallitsuse poest kullutati 5damaal Zulil, et Perno maale hobbose, weiste ja puddolojaste surrentist olnud; hobbestel lõimad muhhud külge; sead surrid furgotõbbesse, ja tõurastel olli saqtõrdse wigga. (Tõse durre.)

Trüffiwiggad,

mis 35mas numris parrandada.

Behh'itlg. Ridda.

275	10 weddel, ja loë: weddeleja
276	15 mehha — mehped
278	10 nimmi — nimme